

Kritikus pontok az iskolapszichológia protokoll kialakításában

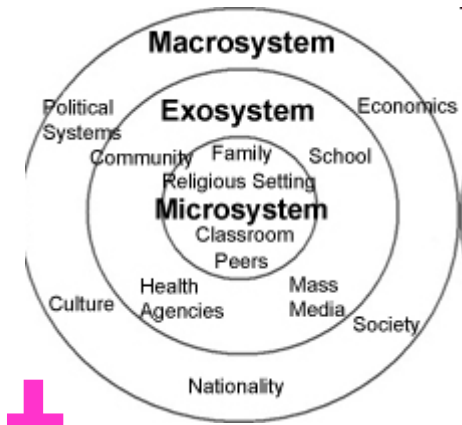
**Szitó Imre
2010**

**Mhely: Bp. II. ker. Pedagógiai
Szakszolgálat**

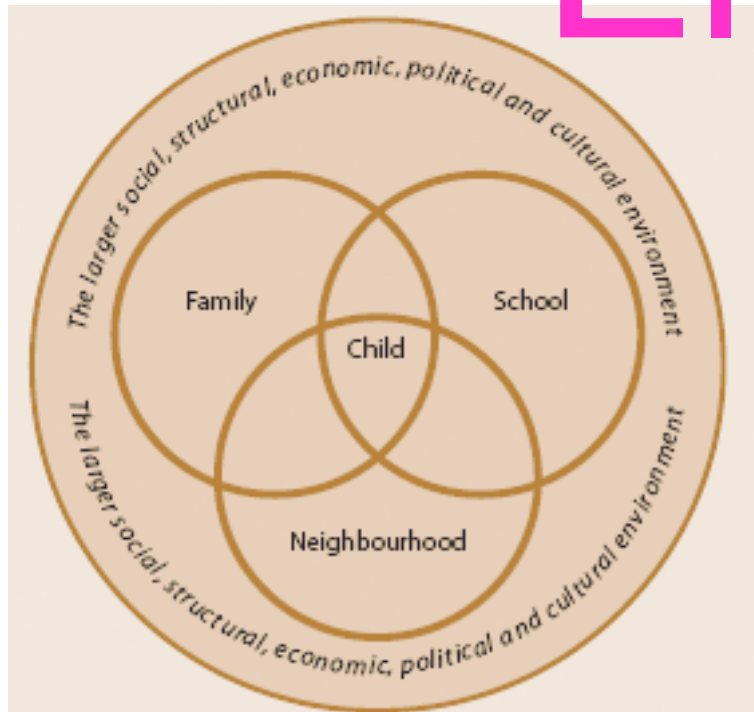
az ELTE PPK Iskolapszichológia Módszertani
Bázis és az MPT Iskolapszichológia Szekció
közös rendezvényén, november 16-án elhangzott
vitaindító előadás

A hálózatépítés kezdete és módozatai

- Kezdet:1986. – 30 iskolapszichológus
- Szándéka- elkülönülő szakmák, pszichológus az iskolában
- Iskolához tartozás vs. pedagógiai kabinethez, nevelési tanácsadóhoz tartozás
- Mindkét irányzat fontos – hajlam az nevelési tanácsadóhoz/pedagógiai szakszolgálathoz tartozás kizárólagosságának említésére
 - ped. szaksz. / nevelési tanácsadó:
 - nem a munka minőségének kedvez, hanem a team munka lehetősége miatt a stressz-feldolgozásnak,
 - a pszichológus lét és identitás általában támogatva, de kevésbé az iskolapszichológusé (beprogramozott fluktuáció)
 - az iskolai: kedvez a pedagógusok megszólításának és
 - az osztályokra koncentrált felmérésnek, a szervezet egészére történő odafigy.
 - a pedagógiai munka értékének elismerése, -
 - probléma:magányosság, módszertani bázisok elérik-e a szakembert

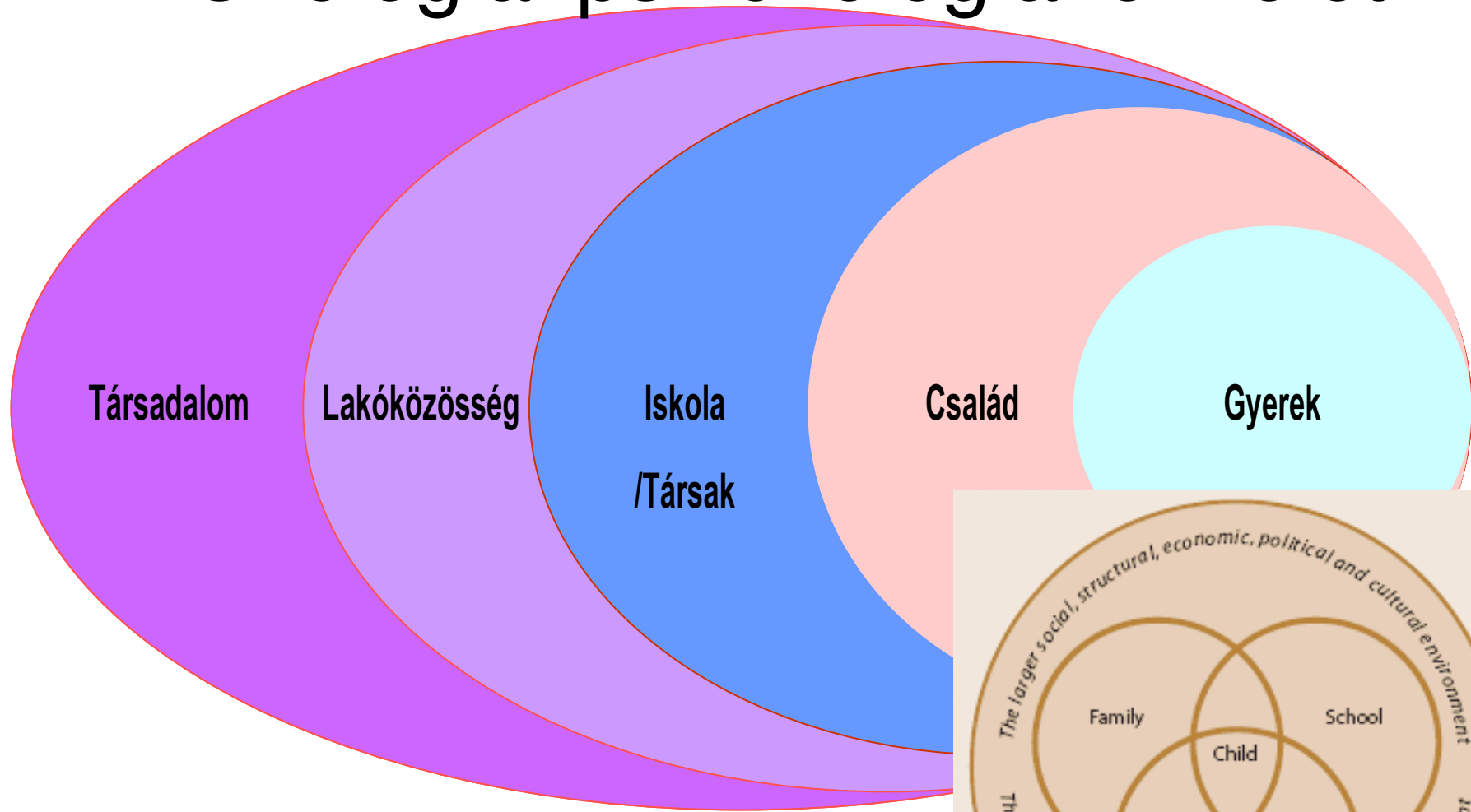

Elmélet

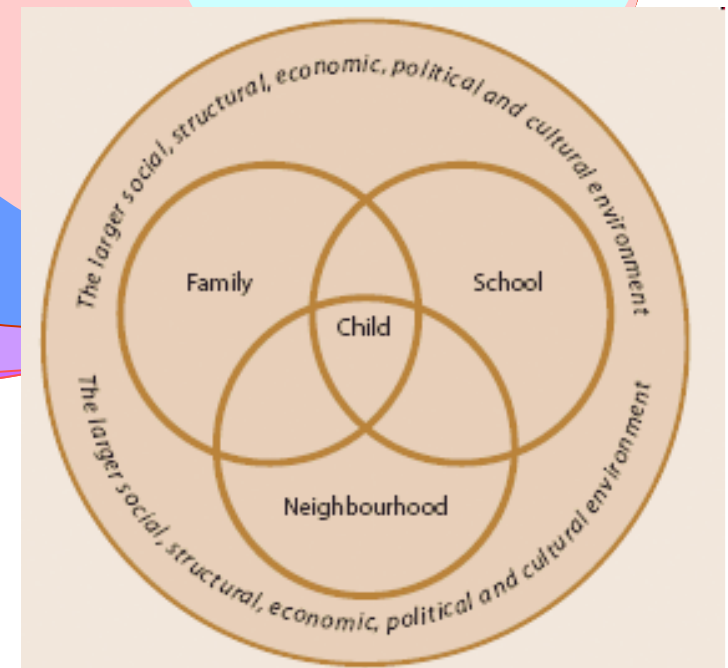
... a pszichológia tudományának és szakmájának teljes spektrumában

Ökológiai pszichológiai elmélet

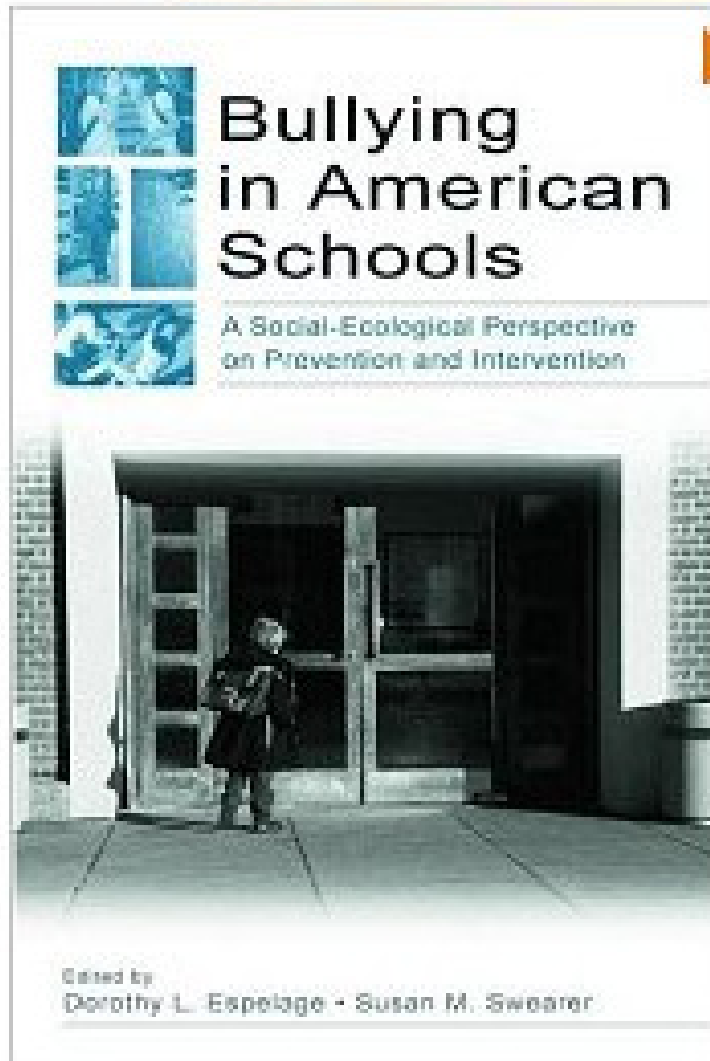

Bronfenbrenner, 1979

Szitó Imre 2010

Click to **LOOK INSIDE!**

Bullying in American Schools: A Social-Ecological Perspective on Prevention and Intervention

Az ip. munka elméleti háttere

- Ökológiai elmélet
- Prevenció
- Fejlődéslélektan
- Konzultáció
- Tanácsadás (counseling)

Ökológiai, szervezetelméleti, kulturális pszichológiai

- ökológiai elmélet
 - társas rendszerek (család- iskola-lakókörzet) – drog – és erőszakcsökkentő programok működése
- szervezetpszichológiai
 - szervezeti rítusok, participatív-hierarchikus, -
 - a pedagógus szakma működésének megértése szervezetelméleti szempontból (értékelő–minősítő, kontroll az osztály irányításában)
- kulturális pszich. –
 - társadalmi csoportok értékrendszere (szülő-diák-pedagógus, társadalmi osztály)
 - motiváció a tanácsadásra, stigma,
 - fiatalok kultúrája, diákszubkultúrák
- szociálpszichológia, mint finomhangolás (sztereotípiák (Pygmalion), attribúciók, kogn. disszonancia, barátságok)

Fejlődéslélektan és pozitív pszichológia

- Szocializációs hatások
- Fejlődési sztenderdek kezelése , - nem deviáns és nem konformizáló, középosztály sztenderdjei
- Korai és késői érés, éretlenség
- Erős oldalak keresése, többtényezős egyéni állapotfelmérések, önaktualizáció

Konzultáció (consultation) és tanácsadás (counseling)

- A két fogalom differenciált kezelése- a klinikumban pedig összekeverés
- A konzultáció, mint indirekt szolgáltatás a felnőttekre irányul
- A **tanácsadás** 1 gyerekre v. gyerekcsoportra irányul, - nem terápia,- pszichológus identitást nyújtó beavatkozás, - **nem iskolapszichológiai foglalkozás !!!**
 - Pedagógiai környezetben alkalmazva szerepkonfúziót okozó tartalmatlan szóhasználat,
 - mert foglalkozás bármi lehet a pedagógiában, **hétköznapi fogalom, nincs irodalma, nem szakszó. A tanácsadás tartozik a pszichológiai identitás területére.**

Feltételek

Kit nevezünk iskolapszichológusnak?

- pszichológiai képzettséggel rendelkező szakember, aki
- szaktudományának ismereteit, a jogszabályok szerint érvényes képzőintézményekben szerzett képesítését és tapasztalat útján szerzett kompetenciáit,
- az iskola szervezeti keretei között, az iskola szereplői által felvetett problémákra alkalmazza úgy, hogy ezzel együtt
- szakmai autonómiáját érvényesíti.

Képesítési követelmények

- **legalább mesterfokú pszichológiai képzés**
- **tanácsadó szakpszichológus vagy pedagógiai szakpszichológus**

Heti munkaidő (kontakt)

- MPT Ip. Szekció
- Középiskolai tanár és nevelési tanácsadóban dolgozó gyermekklinikus
- 21 +team

Iskola/létszám ip. arány

- 300 -600 fő, - 10,5 óra, 2 nap
- 800 fő fölött teljes állású
- 300 fő alatt 3-nál nem több iskola

Szoba, berendezés, eszközök

- Van szoba – nincs szoba
- Önállóan használt – nem önállóan használt, zaj átszűrődik
- Orvosi szoba, vezetői szoba stb.
- Berendezések (zárható szekrény)
- Eszközök (nagy értékű tesztek, számítógép)

Kliensek

- a gyerekek/serdülő egyéni helyzetben
- gyermekcsoport, serdülő csoport
- egy-egy iskolai osztály
- szülő egyéni helyzetben
- szülő pár, szülő csoport
- pedagógus, egyéni helyzetben
- pedagógus csoport
- vezető
- az intézmény szervezeti alcsoportjai
- a szervezet egésze - ???- lehet-e feladatomban

Az iskolapszichológus feladatai

Feladatok

- 1) **Pszichológiai állapot- vagy státuszfelmérés** (diagnózis, betegség)
 - önaktualizáción nyugvó, erőforráskereső pszichológiai értékbecslés
 - pszichológiai vélemény- nem szakvélemény, nem minősít, konzultációhoz használjuk, - titoktartás
 - patológiák ismerete, továbbküldés
- 2) **Egyéni és csoportos tanácsadás**
 - krízistanácsadás
 - továbbküldés terápiára, de nem feltétlenül, - képzettség, tapasztalat, „ragaszkodás”
- 3) **Konzultáció**
 - indirekt szolgáltatás (a tanácsadás direkt szolgáltatás)
 - önkéntes
 - egyenrangú kapcsolatok
- 4) **Képzés** (előadások tartása)
- 5) **Szervezetfejlesztés** (reprezentatív felmérés, összegzés,- drogprevenció, szexuális kockázatok tanácsadás, erőszakcsökkentő program)

A munka ellenőrzése

- 1. szupervízió
- 2. esetösszefoglalók készítése
- 3. szakmai team
- 4. szakmai konzultáció

Ki adhat az iskolapszichológusnak feladatot?

Munkaköri leírás

- Nemcsak „zavarokkal foglalkozik” ! Klinikai környezet !
 - tehetséges gyermekek azonosítása
 - pályaválasztási tanácsadás
- Munkanapló illeszkedik a munka tartalmához?
- Jelenléti ív, statisztika

Az iskolapszichológus joga

- **Pedagógiai programban rögzíteni !!!**
 - tanácsadás- konzultáció – óráról elhozni gyermeket
 - Tanítási óra, pedagógiai foglalkozás időpontjában, azzal párhuzamosan, a pedagógussal egyeztetve, egyéni (nem csoportos) pszichológiai tanácsadás érdekében, saját szobájában fogadjon gyermeket, melynek során a gyermek távolmaradása a tanítási óráról engedélyezett és nem von maga után szankciókat.

**Az iskolapszichológiai
megismerés eljárásainak és
eszközeinek protokollja**

Megismerési protokoll-1

- Megfigyelés – alapvető attribúciós hiba – különböző környezetekben megfigyelni
 - órára bemenni pedagógustól engedéllyel
 - fogalomhasználat – stigmatizáció elkerülése
 - válaszadás serdülők kérdéseire
 - rejtett kamerázás, mikrofon nincs

Megismerési protokoll-2

- Kérdőívek
 - osztályfelmérésnél of. szóbeli hozzájárulása
 - név nélküli és névvel kitöltött kérdőívek – eltérő eljárás
 - Kérdőívek névvel történő kitöltése esetén úgy kell eljárni, hogy a szülők számára szóban szülői értekezleten vagy írásban az ellenőrzőbe történő bejegyzéssel tájékoztatást kell adni legalább két héttel az osztályfelmérés lebonyolítása előtt. Tájékoztatásról és nem engedély kéréséről van szó.
 - Nem klinikai vagy forenzikus címkézésről van szó – elveszítjük a klienst.
 - Osztályprofil készítése, elemzése, visszajelzés adás módja diákoknak
 - deperszonalizáció a visszajelzés hiánya miatt
- Kvantitatív és kvalitatív ismerési módok (nem struktúrált interjú)

Tesztek, kérdőívek

- Woodcock-Johnson kognitív képességteszt
- Iskolarajz
- Tanulói személyiségstílus
- Osztályklíma
- Iskolai szorongás, stressz

Egyéni tanácsadás protokoll

Hogyan jut el a gyermek/serdülő a pszichológushoz egyéni tanácsadásra?

- Szülő –osztályfőnök – órától – négy szemközt tájékoztatja
- Pedagógus – of.szülői megkérdezés – of. – órától – négy szemközt tájékoztatja
 - Hogyan jön oda és távozik? Stigma !?
- Gyermek/ serdülő kéri – szülői tájékoztatás fiatal gyereknél (gyermekbántalmazás) – serdülőnél nem
- Az önként órán kívül érkező serdülőkorúak a fentiek közül sokmindent nem igényelnek - , de a szülővel való kapcsolatfelvételhez egyedi mérlegelésre van szükség.

Időkeretek, helyszín és a kliens motivációja a tanácsadásra

- 45 perc, heti 1 - más a krízishelyzet
 - Rövididejű : 1-20
 - Középtávú: 21-50
 - Hosszútávú : 50 fölött
- Motiváció hiány
 - Nem önkéntes !!! – Nem ua. „nincs kliensem.
 - Problématudat, változás iránti igény
 - Önfeltárás csatornája
 - Szülő rejtett kontrollja
 - Stigma
 - Kulturális különbségek
- Kliensközpontú vs. tantervközpontú tervezés

A gyermek és serdülő tanácsadás főbb szakaszai

- Kapcsolatteremtés – munkafázis –leválás
- A szülő bevonásának szerepe 10 éves korú gyereknél.
- Serdülőnél ennek az ellenkezője
- Titoktartás

Csoportos tanácsadás protokoll

A csoport jellemzői

- Nagysága: 4-8
- Összetétele: fiú-lány, extrém eltérő tul.
- Gyakoriság, időtartam: 10-15
- Szakaszok: megalakulás –explorálás – munkafázis - lezárás
- Írásos engedélykérés, ha külön, - szóbeli tájékoztatás, ha együtt
- Magas létszám, önkéntesség hiánya, önfeltárás mélysége
- Kreatív csoportok

Konzultáció protokoll

Jellemzői

- Nem terápiás konzultáció
- NEM szocializál valami „igazira”, mint a terápiás konzultáció, hanem ez a legfőbb állomás.
- Egészséges, szervezeti hatalommal rendelkező emberekkel egyenrangú kapcsolatban változást generálni, új alternatívákat facilitálni.
- Cselekvésközpontú- nem belátásközpontú
 - Problémamegoldási szakaszok –gondolkodási sémák átkeretezése, alternatívák, következmények elemzése
- Fajtái: kliensközpontú- konzultáns központú

Problémahelyzetek

- Önkéntes vs. vezetői megrendelés
- Titoktartás
- Pszichológus és pedagógus szerep konfliktusa – (értékelő-minősítő vs. empátiás, feltétel nélkül elfogadó, megismerő) időbeli eltolódással feloldani a szerepfeszültséget
- Ellenállás
 - Egyedüllét
 - Diszkrimináció
 - Kapcsolatok kizárólagossága
 - Eredményorientáltság- folyamatorientációval szemben

Szervezet egésze protokoll

Részvétel az iskolai szervezet egészét érintő programokban

- Tanulási nehézségek
- Tanulási stratégiák
- Tehetségesek
- Drogprevenció
- Nemi szerep mentálhigiéné
- Iskolai erőszakcsökkentés
- Érzelmi intelligencia fejlesztés

Szakmai team és
társszakemberek

Szakmai team és társszakemberek

- Segítségnyújtás és kontroll
- Szakmai mentálhigiéné támogatása
- Módszertani bázisok hogyan tudják ezt megoldani?
- Társ: fejlesztő p., gyermekvéd., nevtan. pszich. , pszichiáter, GYJSZ, nevelőotthon stb.

vége